

BOLLYWOOD BEATS!

Brass fra hele verden

SYNLIGE MÅL

Du skal lære hvordan musik er resultatet af en historisk udvikling

Du skal lære at høre forskel på forskellige orkestre - på baggrund af navn, historie eller lydeksempel

Du kan redegøre for den historiske udvikling omkring jazzorkestret.

Aarhus Jazz Orchestra er et bigband som til daglig spiller jazz. Orkestret danner også ramme om Bollywood Beats and Big Band, hvor de spiller sammen med musikere fra Indien samt Randers Kammerorkester. ([Aarhus Jazz Orchestra](#))

Hvad er historien bag bigbandet som orkestertype - hvor kommer det fra?

De tidlige militærorkestre

Oprindelsen til de skinnende messingblæserorkestre skal findes i militæret. Over hele verden har militærorkestre op gennem tiden fulgt med soldaterne rundt. Man skelnede i 1200-tallet mellem de instrumenter som signalerede til soldaterne (typisk trompeter, horn og trommer som gav signal til hvornår de skulle angribe og hvornår de skulle trække sig tilbage), og de instrumenter som støttede de marcherende soldater (det var typisk larmende melodiinstrumenter som rørblæsere i stil med sækkepiber og oboer).

Et af de mest kendte og frygtindgydenden militærorkestre i historien er de osmanniske (tyrkiske) janitsharer. Mindst 50 musikere på bækkener, trompeter, pauker, 'tyrkisk halvmåne', trommer (davul) og skalmejer (zurna). De opstod omkring 1200-tallet, og blev brugt til at signalere, styrke soldaternes moral og skræmme fjenden. De europæiske militærorkestre hentede i 1600-tallet stor inspiration fra de tyrkiske janitsharer, både i instrumenter og stil.

Miniature fra et eksemplar af Rashid al-Dins Jami al-tawarikh. "Tayang Khan får overrakt Ong Khans Hoved" - Indien ca. 1596. Foto Pernille Klemp © Davids Samling.

Livgardens Gamle Tambourer i march fra Tivoli til Livgardens Kaserne i Gothersgade den 30. juni 2008. Foruden tambourmajoren tæller styrken bagved 28 tambourer fordelt på 12 trommer og 16 fløjter.

Om H.C.Andersens rejse til [Konstantinopel](#). I slutningen af 1700-tallet begyndte militærmusikere i Europa også at spille til andet end militæret - de spillede til parader, danse og andre festligheder.

I 1800-tallet kom de første folkelige brass bands, messingorkestre hvor amatører spillede koncerter og akkompagnerede dans. Den udvikling fandt i første omgang sted i Europa, senere i USA.

Jazzorkestret

De tidligste amerikanske jazzorkestre opstod i sydstatene. De havde også deres rødder i militærmusikken, da musikerne blev arbejdsløse efter borgerkrigen. Desuden var de inspireret af dansemusikken og det afro-amerikanske miljø, med arbejdssange, gospel m.m.. Big Bandet som vi kender det i dag, tog form omkring 1930'erne.

LYT TIL AARHUS JAZZORKESTER

BIG BANDET KENDETEGNES VED:

- frontlinje med trompeter, tromboner og saxofoner (tidl. klarinetter)
- rytmesektion med trommer, piano, bas og guitar evt. sang.

MUSIKKEN KENDETEGNES VED:

- at være gennemarrangeret for de mange musikere
- planlagte improvisationer over de kendte melodier
- blæser-riff

Indiske Band Parties

I Indien kom messingblæserne med de engelske soldater i kolonitiden. Inden da havde der været lokale orkestre med den indiske rørblæser - shenai. De nye engelske orkestre kom med europæisk musik, europæiske instrumenter og europæiske traditioner. Men musikerne var indere.

HØR SHENAI

Efter Indiens selvstændighed i 1947 blev militær-orkestrene opløst og de mange (arbejdsløse) musikere begyndte at spille til lokale fester på de instrumenter som englænderne efterlod. De skabte deres egen lokale musik på de efterladte instrumenter, og begyndte også selv at producere instrumenterne. I dag er den musik helt uundværlig ved bryllupper og andre fester.

Nordindisk shenai - en rørblæser i stil med obo'en. Her ses en af de store shenai-mestre, Bismillah Khan. Instrumentet bruges både til parader og i den klassiske musik. Lars Møller har spillet shenai i Indien flere år.

Den slags orkestre kaldes 'Band Parties'. Instrumenterne ejes typisk af en forretningsmand, som så hyrer musikere til at spille på dem, når der er brug for det. Bare i Delhi er der mange hundrede af den slags orkestre. I hele Indien er det over 1/2 million Band Party musikere. Fordi de spiller til fester og parader - og ikke mindst til bryllupper - er musikken også udbredt i Bollywoodfilm.

SE [VIDEO](#)

Typisk indisk Band Party ved et bryllup i Mumbai.

Opgaver

- **Undersøg andre orkestres opståen.**
- **Lyt til optagelser med de forskellige orkestertyper, undersøg instrumenteringen. Beskriv forskellen i klang.**